

Букурешт – У Букурешту су пале тешке речи. Изазвале су их одлуке Француске и Немачке (преко њихових министара унутрашњих послова) да се, постављањем додатних услова, Румунија спречи да овог пролећа уђе у „шенгенски простор“. Толико тешке да се почело говорити о „румунској побуни“ у Европској унији.

„Скроз је некоректан став двојице министара у односу на Румунију и то не можемо да толеришемо. То је очита дискриминација. Не можемо да прихватимо да будемо обичне глисте онда када интервенишу велике државе ЕУ. Румуни имају право на респектовање. Не смеју се презирати 22 милиона Румуна“, изјавио је у четвртак председник Трајан Басеску, који је поново нагласио да ће се његова земља „тући“ за своја права. „Наравно, политички“, додао је он.

Председников наступ на јавном државном телевизијском каналу ТВР-1 у ударним вечерњим сатима био је крајње оштро интониран. Тако оштро да се одмах на екранима других телевизија појавило питање: „Окрећемо ли оружје према Европи?“. Басеску је доста нервозно говорио о томе да је у оквирима ЕУ створен некакав „директорат великих“ који буквално диктира шта и како да се ради, наравно у интересу тих држава.

Он је отворено зачепркао у уврежену „праксу“ коју је назвао „економским спортом“, у коме „велики“ намећу „малима“ разне услове. Тако је навео случај када је Букурешт, да би остварио „добру везу“ са „једном другом престоницом“, морао да купи „две половне оклопњаче“. Јасна алузија на Лондон.

Поменуто је и америчка фирма „Бехтел“, која за тешке милијарде евра већ годинама „гради“ и не завршава један аутопут. „Продали смо (Аустријанцима) компанију ’Петром’ са свим што има – са нафтним и гасним пољима“. Сада се Румунији намећу два нова енергетска блока за атомску електрану у Чернаводи. „Ми већ имамо два блока другог типа, у којима се користи наш уран и наша тешка вода. Сада од нас траже да мењамо систем који ради на обогаћени уран, којег ми не производимо.“

„Досадашња пракса ’економског спорта’ неће се више никада поновити све док сам ја на дужности председника Румуније“, изјавио је господин Басеску.

По његовом мишљењу Румунија не одустаје од пријема у „шенген“. То је њено право. Она је испунила све услове. Евентуално привремено одлагање пријема у „шенген“, иако се сматра за велики „политички неуспех Румуније“, није „нешто страшно“. Али, Букурешт захтева да му се саопшти тачан рок пријема. Дотле, вели председник, Румуни не желе да се разбацују парама купујући скупу технологију за заштиту граница, а коју им продаје немачки ЕАДС. „Пошто немамо тачан рок за улазак у „шенген“, предлагем да се новац намењен ЕАДС-у усмери на развој малих и средњих предузећа“, сугерисао је Басеску Боковој влади.

Басеску је оштро одбацио „приговарање кроз зубе“ због политике Букурешта према Кишињеву, то јест „масовног примања Молдављана у румунско држављанство“. Он је навео податке Евростата сходно којима је Француска 2008. доделила 137.320 нових држављанстава, Холандија, два пута мања од Румуније – 28.000, а Аустрија, такође знатно мања, 10.268. У то исто време Румунија је примила свега 5.585 нових држављана. „Или смо равноправни партнери, или не“, упитао се Басеску.

На мало уобичајени начин председник Басеску се јавно пожалио на то што га „колеге Саркози и Меркел“, са којима се састајао толико пута, ниједном нису упозориле на оно што смерају у погледу Румуније. Коментатори су одмах пожурили да констатују да то говори о „Басескуовој изолацији на спољном плану“. Опозиција је затражила да шеф дипломатије Теодор Баконски поднесе оставку због „шенгенског краха“, а посве зато што је крајње незграпно почео да прети румунским контрамерама као што су једнострано отказивање од механизма за сарадњу и проверу, вето Букурешта на пријем Хрватске у ЕУ или гласање против Немачке, када ова затражи повећање броја својих европарламентараца.

Опозиција упозорава Басескуа да се не залеће превише у оптужбама против „недоличне праксе“ у ЕУ. Она истовремено тврди да је најновији Басескуов наступ намењен „домаћем политичком тржишту“, у покушају да „родољубивим изливима“ побољша рејтинг међу Румунима, који „опасно“ гунђају због претешког терета политике социјалне штедње. „Тако је радио и Милошевић“, мишљења је бивши министар спољних послова Адријан Чоројану.

Ипак, назире се могућност да опозиција прихвати позив председника Басескуа да се у насталој ситуацији све националне снаге окупе „на отпор“, да све политичке странке склопе „национални пакт“ како би се што пре реализовао улазак у „шенген“. Јер, како је

рекао Титус Корлацеану, председник сенатског спољнополитичког одбора и један од лидера опозиционе Социјалдемократске странке, „Румунија не жели да буде другоразредна земља у ЕУ”.

Милан Петровић

(Политика)